

Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder

Regio's:

Alkmaar

Kop van Noord-Holland

Westfriesland

10 juni 2021

Werkgroep Verwerving JeugdzorgPlus 2023 en verder

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. JeugdzorgPlus: gesloten jeugdhulp	5
1.1 Wat is gesloten jeugdzorg?	
1.2 Hoe ziet de huidige JeugdzorgPlus eruit?	
1.3 JeugdzorgPlus vanaf 2023: hoe ziet dat eruit?	6
- Gecontroleerde afbouw	
- Voorkomen van geslotenheid	
2. Visie op geslotenheid	8
2.1 Plaatsing in geslotenheid zo kort mogelijk en als tijdelijke time-out	
2.2 Zo open mogelijk	
2.3 Betrokkenheid leefomgeving (gesloten) plaatsing	
3. Visie op leefklimaat in geslotenheid	9
3.1 Kleinschalig	
3.2 Samen beslissen en maatwerk	
3.3 Thuisnabij	
3.4 Onderwijs	10
3.5 Gekwalificeerd personeel en een stabiel team	
4. Visie op het betrekken van het netwerk in JeugdzorgPlus	12
4.1 Ouders/voogd	
4.2 Inzet JIM (Jouw Ingebrachte Mentor)	
4.3 Betrokkenheid netwerk jeugdige en veiligstellen van beschermfactoren die in de eigen omgeving van jeugdige aanwezig zijn	
5. Samenwerking in de jeugdhulpketen	13
5.1 Jeugdrechtketen	
5.2 Jeugdhulp voor en na geslotenheid	

Inleiding

Een transformatievisie vaststellen wanneer de transformatie van JeugdzorgPlus al volop in gang is? Is dat niet overbodig? Zeker niet!

In 2018 startten de achttien gemeenten in de regio Noord-Holland-Noord een transformatie in de JeugdzorgPlus. Met doelstellingen die zich richten op verandering van deze hulpvorm en effectiviteit: minder geslotenheid, minder recidive, minder doorplaatsingen en ervoor zorgen dat jeugdigen hun behandeldoelen halen. We willen hen een toekomstperspectief bieden.

We sloten een contract af met jeugdhulpaanbieder Horizon die de locatie Antonius in Bakkum (gemeente Castricum) opende. Het contract loopt op 4 februari 2023 af en kan niet verlengd worden. Dit stelt ons in staat de huidige transformatievisie te herijken en nieuwe afspraken te maken om gewenste veranderingen in de JeugdzorgPlus verder door te zetten. Dit kunnen we als gemeenten niet alleen. We hebben alle betrokkenen in de jeugdhulp en jeugdrechtsketen nodig om de zorg te verbeteren voor jeugdigen met complexe problematiek. Onze samenwerkingspartners zijn: ervaringsdeskundigen, het onderwijs, de gecertificeerde instellingen, de jeugdrechtsketen, zorgaanbieders en meer. Nu is het moment om met elkaar vast te stellen: wat is JeugdzorgPlus en hoe gaan we ervoor zorgen dat we in de komende jaren gesloten plaatsingen kunnen afbouwen naar nul? Wat is er nodig om daar te komen en wat zijn de stappen die we moeten zetten?

Het gezamenlijk optrekken is ons inziens een noodzakelijke voorwaarde om toe te werken naar een toekomst waarin jeugdigen met complexe zorgvragen niet meer in geslotenheid hoeven te verblijven. Hierbij ligt een belangrijke verantwoordelijkheid en regierol bij de gemeenten zelf: alleen als er voldoende mogelijkheden zijn in het voorveld hoeven de jeugdigen met complexe zorgvragen niet meer in geslotenheid worden opgenomen. Gemeenten moeten zich realiseren dat er vooral moet worden geïnvesteerd op voorwaarden om de gesloten voorzieningen af en om te bouwen.

In dit visiedocument is vastgelegd hoe we de inhoudelijke doorontwikkeling van de JeugdzorgPlus zien in onze regio. Het biedt ons de komende jaren houvast bij deze opgave. We zien JeugdzorgPlus als een tijdelijke opname, die erop gericht is jeugdigen voor te bereiden op een voor hen geschikte plek in de maatschappij. Met specifieke aandacht voor betrokkenheid van het netwerk, onderwijs/werk, huisvesting en het opbouwen van een (in)formeel netwerk.

Naast dit visiedocument wordt er op niveau van Noord-Holland met alle 8 jeugdhulpregio's (Amsterdam-Amstelland, Alkmaar, Haarlemmermeer, Kop van Noord-Holland, Westfriesland, IJmond, Zaanstreek Waterland en Zuid-Kennemerland) een bovenregionaal plan ontwikkeld met de werktitel Thuis voor Noordje. Hierin stellen wij onszelf de opdracht om alle jongeren die JeugdzorgPlus nodig hebben op te vangen binnen onze eigen provincie en voorzieningen te ontwikkelen voor de zeer specialistische doelgroep zodat gesloten jeugdhulp voorkomen wordt. De visie voor onze regio en de visie die in Thuis voor Noordje vastgelegd wordt, sluiten op elkaar aan.

In de volgende hoofdstukken nemen wij u verder mee in onze visie. U leest achtereenvolgens:

- ❖ Wat is JeugdzorgPlus?
- ❖ Hoe ziet de huidige JeugdzorgPlus eruit?
- ❖ De visie op JeugdzorgPlus vanaf 2023:

- Gecontroleerde afbouw
- Voorkomen van geslotenheid
- ❖ Uitgangspunten van de transformatievisie:
  - Visie op geslotenheid
  - Visie op leefklimaat in geslotenheid
  - Visie op het betrekken van het netwerk in JeugdzorgPlus
  - Samenwerking met de ketenpartners

CONCEPT

1. JeugdzorgPlus: gesloten jeugdhulp

1.1. *Wat is JeugdzorgPlus?*

JeugdzorgPlus - oftewel de gesloten jeugdhulp - is een vorm van hulp die geboden wordt aan jeugdigen die niet bereikbaar zijn voor lichtere vormen van jeugdhulp of die zonder behandeling een gevaar vormen voor zichzelf of hun omgeving. De hulp heeft als doel om jeugdigen met ernstige gedragsproblematiek te behandelen en perspectief te bieden op een toekomst waarin zij verantwoord mee kunnen doen in de maatschappij¹.

Toeleiding naar JeugdzorgPlus is een zeer ingrijpende maatregel in het leven van een jeugdige en zijn/haar omgeving. Zijn/haar vrijheid wordt immers beperkt en dit heeft een flinke impact. Daarom kan deze beslissing, tegen de wil van de jeugdige, alleen worden opgelegd na zorgvuldige toetsing door de rechter. In de afgelopen jaren zijn alle partijen zich steeds meer van bewust van de impact die een gesloten plaatsing met zich meebrengt. We zien daarom dat de verwijzingen naar JeugdzorgPlus afnemen.

In hoofdstuk 6 van de Jeugdwet is het juridische kader vastgelegd voor de gesloten jeugdhulp bij ernstige opgroei- en opvoedproblemen. De verantwoordelijkheid voor de beschikbaarheid van gesloten jeugdhulp ligt bij de gemeente. Zij verwerft JeugdzorgPlus bij een daartoe gecertificeerde JeugdzorgPlus-aanbieder en stelt voorwaarden rondom de zorg aan de jeugdigen. De gecertificeerde instelling (GI) voert de maatregel(en) - die de rechter oplegt - uit.

Gemeenten zijn wettelijk verplicht om de JeugdzorgPlus te organiseren. Vanaf 2023 willen wij verder gaan op de ingezette weg om in 2030 geen jeugdigen meer in geslotenheid te hebben. Dat betekent dat wij met de huidige verwerving zo veel mogelijk inzetten op het verbeteren van de kwaliteit en doelgerichtheid van de zorg. En binnen de geslotenheid zo open mogelijk te werk gaan om de nadelige effecten ervan op jeugdigen te minimaliseren. Idealiter is het hele jeugdhulpnetwerk in 2030 zo op elkaar ingespeeld en goed georganiseerd dat de kinderrechter geen jeugdigen meer in JeugdzorgPlus hoeft te plaatsen. De ontwikkelopgave voor gemeenten en partners ligt daarmee ook bij het voorkomen van gesloten machtigingen en het verbeteren van de uitstroom.

1.2 *Hoe ziet de huidige JeugdzorgPlus eruit?*

Sinds februari 2019 hebben de achttien gemeenten in de regio NHN een contract voor JeugdzorgPlus met jeugdhulpaanbieder Horizon. Deze aanbieder is op 4 februari 2019 gestart met de locatie Antonius in Bakkum (Gemeente Castricum). Op deze locatie wordt gesloten jeugdhulp – met een open karakter - geboden aan jeugdigen. Er staan geen grote hekken om het terrein en vrijheidsbeperkende maatregelen worden individueel afgestemd op de jeugdige.

In de hulpverlening wordt uitgegaan van *shared decision making*. Bij deze methodiek wordt in gezamenlijkheid (met ouders, JIM, GI, onderwijs, behandelaar) besloten waar de jeugdige aan gaat werken en wat hij daarvoor nodig heeft. Hiermee wordt een beroep gedaan op de intrinsieke motivatie van een jeugdige om zijn/haar leven en gedrag anders in te richten. Ouders en het netwerk

---

¹ Voor meer feitelijke informatie over JeugdzorgPlus verwijzen wij u naar bijlage 1 Brochure.

zijn een belangrijk onderdeel van de behandeling. Zij worden direct na de start betrokken bij de behandeling. Het streven is dat jeugdigen zo kort mogelijk verblijven in de gesloten voorziening. Zowel de intrinsieke motivatie van jeugdigen en hun netwerk, als de uitvoering van het plan (zorg, onderwijs, verblijf) vormt hierbij de basis.

De werkwijze die Horizon in 2019 introduceerde - en in de afgelopen jaren doorontwikkelde - was afwijkend van het JeugdzorgPlus-regime dat wij daarvoor kenden in de regio. Hiernaast is landelijk geconcludeerd dat recidive in gesloten instellingen hoog was, er onvoldoende resultaat was van behandeling, er onvoldoende traumabehandeling plaats vond, het onderwijs niet op maat kon worden gegeven en dat jeugdigen te veel werden overgeplaatst van de ene instelling naar de andere. Dit waren redenen om voor de achttien NHN-gemeenten de transformatie van JeugdzorgPlus in te zetten en te werken naar een andere vorm van JeugdzorgPlus.

Landelijk, maar ook in de regio NHN, zien we het aantal jeugdigen dat in geslotenheid wordt geplaatst teruglopen. Dat is een goede ontwikkeling. Helaas zien we ook dat jeugdigen nog steeds doorgeplaatst worden. En dat het onderwijs - of vooral het creëren van een ononderbroken leerlijn - in veel gevallen complex is.

1.3 JeugdzorgPlus vanaf 2023, hoe ziet dat eruit?

We willen toe naar een gecontroleerde afbouw van geslotenheid in JeugdzorgPlus naar 0 plaatsingen, uiterlijk in 2030.

Met onze transformatie willen we toewerken naar een gecontroleerde (stapsgewijze) afbouw van geslotenheid. We hebben al eerder de ambitie uitgesproken: in 2030 geen gesloten plaatsingen meer. Dat is een mooie stip op de horizon, maar daar moet wel naar toegewerkt worden. Daarom stellen wij in deze transformatievisie vast wat we de komende jaren met elkaar willen (door)ontwikkelen, zodat we straks daadwerkelijk geen JeugdzorgPlus meer hoeven in te kopen.

Bij het stapsgewijze afbouwen, hoort de ontwikkeling van passende alternatieven gericht op de unieke situatie van de jeugdige. Hierbij wordt gekeken naar mogelijkheden in het hele jeugdhulp-spectrum. In de periode van gecontroleerde afbouw wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden binnen het wettelijk kader. En vindt realisatie plaats naar mogelijkheden rondom inzet van ambulante JeugdzorgPlus, kleinschalige verblijfsvormen, inzet van een voorwaardelijke machtiging (dat wil zeggen een jeugdige wordt niet gesloten geplaatst, maar wordt behandeld/begeleid met de machtiging gesloten plaatsing als stok achter de deur), intensieve gezinsbehandeling en andere mogelijkheden. Dit is een onderdeel van innovatie en ontwikkeling van de JeugdzorgPlus-aanbieder.

In de gesloten jeugdhulp moet speciale aandacht zijn voor de jeugdigen met zeer complexe problematiek die nu nog veelal ook buitenregionaal worden geplaatst omdat zij niet terecht kunnen in de lichtere vorm van JeugdzorgPlus die nu in de NHN regio wordt geboden. Wij durven de ambitie uit te spreken om de lichtere vormen van JeugdzorgPlus over een kortere periode te kunnen afbouwen naar 0, maar realiseren ons dat de JeugdzorgPlus voor de zeer complexe problematiek nog heel intensief moet worden doorontwikkeld en daardoor meer tijd kost.

Deze stapsgewijze afbouw van de JeugdzorgPlus zullen aan moeten sluiten bij de transformatie die we willen in de JeugdzorgPlus. De wijze van bekostiging moet ondersteunend zijn aan wat we willen bereiken en moet de juiste prikkels afgeven om de gewenste beweging voort te zetten.

Voorkomen van gesloten plaatsingen in de JeugdzorgPlus

De opgave voor het voorkomen van gesloten plaatsingen ligt in het voorveld. Een voorwaarde om minder jeugdigen in geslotenheid te plaatsen, is dat er voldoende specialistische alternatieven voorafgaand aan deze opname beschikbaar zijn. Zowel voor jeugdigen die een vorm van verblijf of ambulante jeugdhulp nodig hebben. Dit onderdeel valt deels buiten de scope van JeugdzorgPlus. Vanwege de duidelijke relatie nemen wij het volgende op in de visie:

- 1) Gemeenten hebben een verantwoordelijkheid en regierol om het voorveld zodanig te organiseren dat afbouw van gesloten jeugdzorg ook mogelijk wordt gemaakt.
- 2) Er is altijd een verklarende analyse afgenomen indien sprake lijkt te zijn van verzoek tot gesloten plaatsing. Er vindt onderzoek plaats naar alternatieve mogelijkheden. JeugdzorgPlus mag niet ingezet worden 'omdat er niks anders is'. Het moet ingezet worden als tijdelijke time-out en niet als eindstation.
- 3) We zien het belang in van het samen streven naar het terugdringen van crisisplaatsingen. We willen voorkomen dat jeugdigen acuut uit hun omgeving worden getrokken, omdat de impact van de gesloten plaatsing dan nog groter wordt.
- 4) We zien het belang in van consistente datamonitoring binnen het gehele jeugdhulpveld. JeugdzorgPlus is een schakel in deze brede keten. Door toe te werken naar een uniforme wijze van resultaatmeting door verschillende organisaties, kunnen we tijdig trends en effectiviteit van zorg waarnemen. De vervolgstap is om hier op een lerende manier met elkaar op te acteren, zodat een waterbedeffect voorkomen wordt. Het doel is namelijk om jeugdigen een toekomstperspectief te geven en op weg te helpen, niet om het 'probleem' te verplaatsen tussen organisaties. De gereguleerde afbouw van JeugdzorgPlus moet bijdragen aan dit initiële doel.

Onze uitgangspunten van de transformatievisie JeugdzorgPlus voor de komende jaren zijn daarom gebaseerd op de volgende onderdelen:

- a. Visie op geslotenheid
- b. Visie op leefklimaat in geslotenheid
- c. Visie op het betrekken van het netwerk in JeugdzorgPlus
- d. Samenwerking met de ketenpartners

2. Visie op geslotenheid

Wat is onze visie op geslotenheid? Wat verstaan we eronder en wat moet er veranderen? De volgende aspecten zijn hierbij van belang:

2.1 Plaatsing in geslotenheid zo kort mogelijk en als tijdelijke time-out

JeugdzorgPlus wordt gezien als een tijdelijke time-out, als een integraal onderdeel van de behandeling. Als het nodig is om een jeugdige voor een korte periode stabilisatie te bieden, kan JeugdzorgPlus worden ingezet. Hierbij is het van belang dat vooraf wordt bepaald wat het doel is van de geslotenheid en dat er behandeldoelen zijn opgesteld.

2.2 Zo open mogelijk

Als geslotenheid dan toch nodig is, dan zo open als mogelijk.

Hiermee wordt bedoeld:

Er zijn algemene regels: geen hoge hekken, jeugdigen worden niet opgesloten op hun kamer of gedwongen afgezonderd. Overige vrijheidsbeperkende maatregelen (bijv. het innemen van de telefoon) zo min mogelijk en in overleg en 'op maat' afgestemd met de jeugdige.

Wettelijk gezien mogen vrijheidsbeperkende maatregelen worden ingezet tijdens het gesloten verblijf. Momenteel wordt de inzet van deze maatregelen nauwelijks bijgehouden. Daardoor zijn er weinig handvatten om onnodig gebruik terug te dringen. Wij willen deze maatregelen laten registeren. Omdat wij het belangrijk vinden inzicht te krijgen waarom maatregelen worden ingezet, hoe vaak dit gebeurt en hoe effectief de ingezette maatregel is.

We spreken jeugdigen aan op hun intrinsieke motivatie. Een open vorm van JeugdzorgPlus is hierbij nodig omdat de jeugdige, onder begeleiding, eigen keuzes en beslissingen moet maken en de jeugdige niet uit de maatschappij wordt onttrokken. We zijn van mening dat dit nodig is voor een succesvolle behandeling. Met een meer open vorm van gesloten jeugdhulp (zonder de hoge hekken) is het risico op weglopen groter. Als gemeenten aanvaarden we dit risico, omdat we geloven dat de meer open vorm een traumatische ervaring bij jeugdigen kan voorkomen. Daarnaast is uit de afgelopen periode, waarin we een lichtere vorm van JeugdzorgPlus kennen, gebleken dat als jeugdigen terugkeren naar de JeugdzorgPlus-voorziening (nadat zij zijn weggelopen), er sprake is van een verhoogde vorm van motivatie om aan hun behandeling te werken en deze af te maken. Dit laat zien dat jeugdigen fouten mogen maken en weer terug kunnen komen.

2.3 Betrokkenheid leefomgeving (gesloten) plaatsing

Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de omgeving waar de (gesloten) voorziening gevestigd is. Er zijn mogelijkheden voor jeugdigen om andere jeugdigen te ontmoeten, vrijetijdsbesteding te volgen, stage te lopen of werkervaring op te doen. Deze mogelijkheden worden individueel afgestemd op de jeugdige en gereguleerd opgebouwd. Hierdoor versterken wij het 'normaliserende' karakter van JeugdzorgPlus en verminderen wij de geslotenheid. Deze vorm draagt bij aan het creëren van kansen en aan het zien van perspectief op een gezonde toekomst.

3. Visie op leefklimaat in geslotenheid

Zolang we nog een voorziening hebben voor gesloten plaatsingen, moeten we blijven investeren in een steunend en passend leefklimaat binnen de voorziening. Wat is er nodig om de doorontwikkeling te maken naar nul gesloten plaatsingen? En tegelijkertijd in de weg daarnaartoe - voor de jeugdigen met een gesloten machtiging - de voorziening zo dienend mogelijk te laten zijn aan hun behandeling en reden van verblijf. We realiseren ons dat we in 2023 nog een voorziening zullen hebben die JeugdzorgPlus biedt. In dit hoofdstuk beschrijven we aan welke voorwaarden het leefklimaat in de groep en de voorziening moet voldoen.

3.1 Kleinschalig

Uit onderzoek - en uit onze ervaring de afgelopen jaren - blijkt dat groepsmaat en mate van een-op-een-contact met begeleiders bepalende factoren zijn in het eindresultaat. Jeugdigen functioneren beter in kleinere groepen wanneer zij kwalitatief goede aandacht krijgen van begeleiders en er bewezen methoden worden ingezet bij de behandeling.

De beweging naar kleinschaligheid zien we op diverse terreinen binnen het sociaal domein. Kleinschaligheid kan betekenen dat in elke regio een voorziening aanwezig is, maar kleinschaligheid kan ook op één locatie met meerdere groepen 'naast' elkaar. De keuze hiervoor zal in belangrijke mate worden vormgegeven door de mogelijkheden om specifieke expertise efficiënt in te kunnen zetten op groepen of meerdere locaties. Tevens de beschikbaarheid van voldoende personeel in de regio's, de mogelijkheden voor onderwijs en de financiële consequenties van de vormen.

Die kleinschaligheid kun je ook doortrekken naar de groepsmaat binnen het verblijf: een groepsmaat van vier tot maximaal zes jeugdigen met minimaal twee begeleiders. Hierdoor is er ruimte voor individuele aandacht en het creëren van verbondenheid tussen de begeleiding en de jeugdigen. Zo worden jeugdigen echt 'gezien'. We kiezen voor een derde begeleider als vliegende keep wanneer extra begeleiding ingezet moet worden.

3.2 Samen beslissen en maatwerk

Jeugdigen en ouders stellen samen met de voogd, de JIM (Jouw ingebrachte Mentor), een onderwijsconsulent en de behandelaar de doelen vast van het behandelplan. Betrokkenheid van het netwerk en het onderwijs is een voorwaarde. Jeugdigen horen autonomie over hun eigen leven te hebben. Door hen samen met anderen doelen te laten bepalen, worden ze eigenaar van hun eigen plan. Dit is een integraal onderdeel van de behandeling.

Daarnaast willen we dat de aanbieder faciliteert in een vertegenwoordiging van jongerenparticipatie en gebruik maakt van de inzet van ervaringsdeskundigen. Hun input draagt bij aan het verbeteren van de zorg. Daarbij hoort ook een adviesrecht/-plicht als het gaat om beleidsontwikkeling van de organisatie.

3.3 Thuisnabij

Ons uitgangspunt is dat jeugdhulp en onderwijs zo thuisnabij mogelijk plaats moet vinden. Als we JeugdzorgPlus zien als een tijdelijke time-out waar het verblijf zo kort mogelijk is, kan de keuze

gemaakt worden om de jeugdige uit zijn omgeving op 1 locatie (met meerdere groepen) gesloten te plaatsen. De behandeling en het onderwijs tijdens en na deze periode van geslotenheid moet juist ingericht worden op thuisnabij. De periode van verblijf buiten de eigen regio voor een jeugdige blijft dan zo kort mogelijk. We verwachten dat daarmee de verbinding met de eigen regio in stand kan worden gehouden.

Voorwaarde voor de keuze van de locatie en de 'thuisnabijheid' is dat het voldoet aan de voorwaarden die omschreven staan bij de visie op geslotenheid, leefklimaat, betrokkenheid netwerk en samenwerking in de jeugdhulp- en jeugdrechtsketen.

Hiernaast zien we een dalende instroom in de JeugdzorgPlus en is het de vraag of we zouden willen investeren in de ontwikkeling van kleinschalig aanbod van gesloten voorzieningen in elke regio terwijl je deze juist wilt afbouwen. Liever zien wij dat er geïnvesteerd wordt in alternatieve voorzieningen zoals: intensief ambulante ondersteuning en/of kleinschalige open vormen van verblijf. Deze vormen zijn bedoeld voor jeugdigen om plaatsing in geslotenheid te voorkomen. Of plekken waar zij naar toe kunnen uitstromen na plaatsing in de gesloten voorziening in de periode van afbouw gesloten jeugdzorg.

Een ander uitgangspunt is dat alle kinderen die gesloten moeten worden geplaatst in onze eigen provincie moeten kunnen worden geplaatst. Dit is ook een ambitie die wij hebben uitgesproken in het plan met de acht jeugdhulpregio's in Noord Holland (Thuis voor Noordje). Daartoe moet gekeken worden naar de expertise die nodig is om deze doelgroep ook binnen de provincie te kunnen opvangen. Dit wordt in het Thuis voor Noordje in gezamenlijkheid ontwikkeld met gemeenten en de 3 jeugdhulpaanbieders die JeugdzorgPlus leveren in Noord Holland (Horizon, Parlan en Levvel).

Kanttekening hierbij is dat als er gegronde redenen zijn - in het belang van de jeugdige – het mogelijk moet blijven om een buitenprovinciale plaatsing te realiseren.

3.4 Onderwijs

Onderwijs op het eigen niveau is een van de meest normaliserende factoren in het leven van de jeugdige. Het is van belang dat er sprake is van een doorgaande leerlijn in het onderwijs. Jeugdigen blijven leren, blijven gebruik maken van onderwijs en als dit ontbreekt vindt herstel hiervan zo snel als mogelijk plaats.

Jeugdigen volgen onderwijs op de school van herkomst of - indien dit niet mogelijk is - volgen zij vanuit de gesloten voorziening een geïntegreerd en 'op maat' onderwijszorgprogramma. Streven is dat jeugdigen terug kunnen naar de school van herkomst of een alternatief krijgen aangeboden. Het doel is om jeugdigen zo snel als mogelijk op het eigen niveau en in de eigen omgeving onderwijs te laten volgen. Er worden onderwijszorgarrangementen gerealiseerd.

Hiermee bewerkstelligen we dat jeugdigen duurzaam onderwijs volgen wat perspectief biedt op zijn/haar toekomst. Wanneer het niet mogelijk is dat de jeugdige ten tijden van de plaatsing onderwijs volgt, dan worden alternatieve vormen gerealiseerd. Zoals een werkervaringsplaats of dagbesteding.

Er is samenwerking tussen het speciaal onderwijs (uitvoerder van onderwijs in een gesloten plaatsing) en de regionale samenwerkingsverbanden VO (voortgezet onderwijs). De

onderwijsconsulent is tijdens de gesloten plaatsing altijd betrokken bij het ontwikkelen van het plan van aanpak voor de jeugdige. En samen met de zorgaanbieder JeugdzorgPlus verantwoordelijk voor het organiseren van onderwijs.

3.5 Gekwalificeerd personeel en een stabiel team

Het zorgpersoneel is SKJ-geregistreerd. Het team kan worden aangevuld met personeel dat een relevante mbo-opleiding heeft afgerond.

Medewerkers zijn getraind in het voorkomen van escalatie, dit leidt tot reduceren van vrijheidsbeperkende maatregelen. Er vindt intervisie en scholing plaats, er wordt gehandeld binnen een theoretisch en methodisch onderlegd kader om zo de kwaliteit van zorg te verhogen. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van wetenschappelijke inzichten.

Er moet zo veel als mogelijk sprake zijn van een stabiel team van zorgpersoneel en de zorgaanbieder voert actief beleid op het behouden van personeel. Het aantal wisselingen van personeel dient zoveel mogelijk te worden teruggedrongen.

CONCEPT

4. Visie op het betrekken van het netwerk in JeugdzorgPlus

Een belangrijke (door)ontwikkeling is het betrekken van het netwerk van de jeugdige die gesloten geplaatst wordt. We kijken holistisch naar de jeugdige en zijn familiesysteem: er is sprake van een gezin waar problemen opgelost moeten worden. Een jeugdige heeft daarnaast een sociaal netwerk om zich heen gebouwd. We moeten voorkomen dat de tijdelijke JeugdzorgPlus-interventie alle lijnen met thuis doorknipt en de jeugdige onttrokken wordt aan het gewone leven.

4.1 Ouders/voogd

Ouders/voogd worden vanaf de start van de JeugdzorgPlus-behandeling betrokken. Er vindt altijd een gezinsintake plaats, waarbij gezins- en ouderproblematiek in kaart wordt gebracht (bijvoorbeeld gericht op signalering of er sprake is van onderliggend trauma bij de ouder), zodat dit betrokken kan worden bij behandeling.

Het ontwikkelde aanbod van gezinsbehandeling na de periode van geslotenheid moet doorontwikkeld worden. En ook vooraf, tijdens of na het verblijf in geslotenheid ingezet kunnen worden. Inzet vooraf is vooral met het doel om plaatsing van een jeugdige in geslotenheid te voorkomen.

4.2 Inzet JIM (Jouw Ingebrachte Mentor)

De JIM is een door de jeugdige zelf gekozen mentor en vertrouwenspersoon die voor langere tijd naast de jeugdige staat: voorafgaand, tijdens en na de gesloten plaatsing.

Een JIM wordt veelal gezocht in het eigen netwerk. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om een oom, een broer of een trainer van de plaatselijke sportclub. JIM's worden begeleid en getraind door de zorgaanbieder.

4.3 Betrokkenheid netwerk jeugdige en veiligstellen van beschermfactoren die in de eigen omgeving van jeugdige aanwezig zijn

Jeugdigen die behandeld worden in de JeugdzorgPlus hebben vaak een uitgeput of afgebroken netwerk. Dit is ongewenst. Zeker omdat we zien dat een steunend netwerk de jeugdige kan helpen bij het doorlopen van zijn/haar behandeling en mogelijke terugkeer naar huis of een andere gezinsvorm. Onderdeel van de behandeling is dan ook het opbouwen en/of uitbreiden van een formeel/informeel netwerk. Naast het versterken van het eigen informele netwerk (ook het opbouwen van vrijetijdsbesteding valt hieronder) werkt de zorgaanbieder ook samen met formele steunbronnen in de leefomgeving van de jeugdige zoals jongerenwerkers.

5. Samenwerking in de jeugdhulpketen

Zoals eerder aangegeven is de afbouw van JeugdzorgPlus mede afhankelijk van de inspanning en samenwerking tussen diverse partijen in het jeugdhulpveld. In deze transformatievisie beschrijven we de visie die we gezamenlijk dragen en willen naleven de aankomende jaren. Dit is meer dan slechts een inkoop/verwerving van een zorgvorm zoals JeugdzorgPlus.

Wij realiseren ons dan ook dat deze transformatievisie een schakel is van een groter geheel en dat we met één schakel niet alles kunnen oplossen.

Wij zien een onderscheid tussen twee stromen qua samenwerking, die vanzelfsprekend nauw met elkaar samenhangen. De eerste is de jeugdrechtketen. Daarmee bedoelen we de rechtbank, gecertificeerde instellingen, de veiligheidsregio en de Raad voor de Kinderbescherming.

De andere is gericht op de samenwerking met jeugdhulp na of voor geslotenheid. Hierbij denken we aan andere zorgaanbieders, gemeenten en onderwijs.

Beiden zijn van belang in de samenwerking en noodzakelijk voor het kunnen realiseren van de afbouw van de JeugdzorgPlus de komende jaren. Dit gaat dus om hoe diverse partijen met elkaar in de komende jaren willen samenwerken.

5.1 *Jeugdrechtketen*

De volgende aspecten zijn belangrijk:

- Er is directe betrokkenheid van de gezinsvoogd bij de plaatsing en het opstellen van het behandelplan voor de jeugdige die in geslotenheid wordt geplaatst.
- Er moet een inspanningsverplichting aan de JeugdzorgPlus-aanbieder worden opgelegd om samenwerking met de jeugdrechtketen te versterken, initiatieven te realiseren en innovatie te agenderen/realiseren.
- Er vindt altijd een warme overdracht plaats. Voor en na plaatsing in de gesloten jeugdzorg.
- Gecertificeerde instellingen en de Raad voor de Kinderbescherming hebben een verantwoordelijkheid om geen gesloten plaatsing aan te vragen bij de rechtbank. Dit is alleen mogelijk als in het voorveld voldoende mogelijkheden zijn om de juiste hulp in te zetten.

5.2 *Jeugdhulp voor en na geslotenheid*

De jeugdhulp voor en na geslotenheid bestaat uit diverse partijen:

- Andere jeugdhulp- of Wmo-aanbieders
- Gemeenten (bij overdracht naar bijvoorbeeld het wijkteam)
- Onderwijs

De volgende aspecten zijn belangrijk:

- De JeugdzorgPlus-aanbieder krijgt een inspanningsverplichting om de samenwerking met de jeugdhulpketen te versterken, initiatieven te realiseren en innovatie te agenderen/realiseren.
- Er vindt altijd een warme overdracht plaats van gesloten naar open. Of van de gesloten voorziening naar de gemeente. Of van de gesloten voorziening naar het onderwijs waar de jeugdige heen gaat. Hierbij is een volledig dossier nodig.
- Er wordt nagedacht over mogelijkheden in de samenwerking. Bijvoorbeeld dat een begeleider van de gesloten plaatsing JeugdzorgPlus 'meeloopt' in de open voorziening ter ondersteuning van de jeugdige en - bijvoorbeeld de eerste week - aanwezig is.

CONCEPT